

**ΣΧΕΔΙΟ ΟΜΙΛΙΑΣ ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ
ΣΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ
ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ**

Συμπληρώνονται δύο ολόκληρα χρόνια, δίχως τον Ανδρέα Παπανδρέου, δίχως τον Ανδρέα. Έχουν περάσει ήδη δύο ολόκληρα χρόνια από τότε που συγκλονισμένοι μαθαίναμε ότι ο μεγάλος μαχητής, ασυμβίβαστος άνθρωπος και ρωμαλέος πολιτικός έχανε τη μόνη μάχη που μπορούσε να χάσει. Τη μάχη του θανάτου. Χάναμε ένα δικό μας άνθρωπο, ένα συναγωνιστή με τον οποίο είχαμε μοιραστεί χιλιάδες στιγμές αγωνίας και πάθους, θέλησης και κοπιαστικής δουλειάς για να αλλάξουμε τις τύχες αυτού του τόπου, για να ανοίξουμε νέους ορίζοντες για την Ελλάδα, για να μεταβάλλουμε τον κοινωνικό χάρτη της χώρας. Χάναμε τον θυελλώδη εμπνευστή και καθοδηγητή μας, τον μεγάλο ηγέτη που πρωταγωνίστησε πάνω από τριάντα χρόνια στην πολιτική ζωή του τόπου.

Με τον Ανδρέα είχαμε μια σχεδόν μαγική σχέση, μια πολύ ειδική και σπάνια επικοινωνία μαζί του. Αφήσαμε τις ήσυχες ώρες μιας ανυποψίαστης καθημερινότητας για μια συναρπαστική περιπέτεια, στην οποία αισθανθήκαμε όλοι πρωταγωνιστές. Μαζί με τον Ανδρέα αισθανθήκαμε όλοι, ότι πρέπει να δώσουμε και να προσφέρουμε ό,τι καλύτερο μπορούμε, να σταθούμε στο ύψος των ευθυνών που υπαγόρευε η συνείδησή μας, οι ανάγκες του τόπου και οι λαϊκές προσδοκίες. Μαζί αντισταθήκαμε σε ό,τι κρατούσε σ' ένα τέλμα την χώρα. Μαζί κάναμε πράξη την αλλαγή. Μαζί χαράξαμε νέους δρόμους για ένα ελπιδοφόρο αύριο, για τους πολίτες, για την κοινωνία, για την Ελλάδα.

Σπάνια η απώλεια ενός πολιτικού σηματοδότησε την ολοκλήρωση μιας ολόκληρης εποχής, το άνοιγμα μιας νέας ιστορικής πολιτικής περιόδου. Σπάνια ένας πολιτικός άφησε τόσο ανεξίτηλη τη σφραγίδα του στην πορεία της Ελλάδας, ανατρέποντας κατεστημένες αντιλήψεις, νοοτροπίες και πρακτικές. Σπάνια ένας πολιτικός αγαπήθηκε τόσο πολύ και συνέδεσε το όνομά του τόσο άμεσα με τις λαϊκές ελπίδες και προσδοκίες.

Ο Ανδρέας Παπανδρέου ήταν ο αντάρτης, ο αμφισβητίας, αυτός που πάντα τάραζε τα λιμνάζοντα ύδατα σε κάθε φάση της πολιτικής του σταδιοδρομίας. Ήταν ο γιος του Γέρου της Δημοκρατίας και μετέπειτα ιδρυτής της μεγάλης δημοκρατικής παράταξης, η οποία αγκάλιασε τα πλατιά και παραγκωνισμένα στρώματα του ελληνικού λαού. Ήταν ο χαρισματικός ηγέτης που μιλούσε στο λαό και ο λαός μιλούσε μαζί του. Ήταν μια δημιουργική και αυθεντική προσωπικότητα της πολιτικής που έδωσε νέες αξίες και νέες ελπίδες στο συλλογικό είναι μας, ο

μεταρρυθμιστής που οικοδόμησε την Ελλάδα των νέων οριζόντων. Ήταν ο Δημιουργός του ΠΑΣΟΚ ήταν ο πολιτικός που έκανε το ΠΑΣΟΚ Δημιουργό της Ιστορίας. Ήταν ο ηγέτης που άλλαξε τη μορφή και τον κοινωνικό χάρτη της σύγχρονης Ελλάδας.

Η μεγαλοσύνη του Ανδρέα Παπανδρέου δεν μπορεί να κριθεί με το πόσα “γεφύρια” θεμελίωσε ή πόσους καινούριους δρόμους φτιάχθηκαν επί των κυβερνήσεών του. Πρέπει να κριθεί με βάση το σημαντικότερο που προσέφερε στην πολιτική του δράση: Λόγο, μεγαλοπρέπεια, και πολιτική ύπαρξη στους “ταπεινούς” αυτής της χώρας. Αυτή είναι και η μεγαλύτερη δικαίωση για έναν ηγέτη: Να δώσει μορφή στο όραμα, να κάνει το όνειρο πραγματικότητα, τον αγώνα δικαίωση, το έργο του ιστορία

Ο Ανδρέας Παπανδρέου εμπορούμενος, από τα φοιτητικά του χρόνια, από επαναστατικές αριστερές ιδέες καταφεύγει στις Ηνωμένες Πολιτείες τις παραμονές του Β’ Παγκοσμίου Πολέμου κι εκεί διαπρέπει. Καθηγητής της οικονομίας σε ονομαστά Πανεπιστήμια των ΗΠΑ και του Καναδά, πολυγραφότατος, καλείται από τον Κωνσταντίνο Καραμανλή να αναλάβει το ΚΕΠΕ και καταρτίζει ρεαλιστική πρόταση για το σχεδιασμό της οικονομικής πολιτικής της εποχής εκείνης.

Από τα πρώτα στελέχη στην κυβέρνηση της Ένωσης Κέντρου διαδραματίζει σημαντικότατο ρόλο, κερδίζει την εμπιστοσύνη ιδιαίτερα της νεολαίας και αναδεικνύεται με τη δράση του, με έναν πρωτόγνωρο για την εποχή εκείνη πολιτικό λόγο, ως ο πρωταγωνιστής ενός νέου Ανένδοτου μετά τα Ιουλιανά του ’65. Στη συνείδηση του κόσμου καθιερώνεται ως ο ηγέτης της Κεντροαριστεράς της εποχής εκείνης.

Κατά τη διάρκεια της επτάχρονης χούντας, αναπτύσσει στο εξωτερικό σπουδαία αντιδικτατορική δράση, ιδρύει το ΠΑΚ, κινητοποιεί την ευρωπαϊκή και αμερικανική κοινή γνώμη, ευαισθητοποιεί κυβερνήσεις, οργανώσεις, τη Διεθνή Αμνηστία, καταγγέλλει προς όλες τις κατευθύνσεις τις κατά συρροή και κατ’ εξακολούθηση παραβιάσεις των ατομικών και δικαιωμάτων και προσωπικών ελευθεριών των Ελλήνων πολιτών.

Επιστρέφει στην Ελλάδα μετά τη Μεταπολίτευση ασυμβίβαστος, αλλά και αποφασισμένος να θέσει τέρμα σε κάθε τι που χαρακτηρίζει παλαιοκομματικές νοοτροπίες και πρακτικές. Έχοντας θητεύσει στην Ένωση Κέντρου και έχοντας ζήσει τις τραυματικές εμπειρίες που συνόδευσαν μια βραχύβια δημοκρατική διακυβέρνηση της χώρας ύστερα από σειρά ετών αυταρχισμού και μονοκρατορίας της Δεξιάς, επιχειρεί τη μεγάλη ρήξη: Αρνείται την ηγεσία της Ένωσης Κέντρου που

του προσφέρεται και ιδρύει στις 3 του Σεπτεμβρίου του 1974 το Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα.

Έκτοτε δημιουργεί Ιστορία. Και την Ιστορία -όπως διακήρυττε ο Ανδρέας Παπανδρέου- δεν τη γράφουν οι ιστορικοί, ούτε τη σχεδιάζουν οι πολιτικοί επί χάρτου. Τα πράγματα, ο κόσμος, η ζωή μας προχωρούν προς τα εμπρός με τους αγώνες των εθνών, των λαών, των πολιτών. Οι στόχοι δεν πραγματοποιούνται νομοτελειακά. Κερδίζονται με μάχες, με οράματα, με αγώνες γενεών.

Είχε, πράγματι, έρθει η στιγμή για τη δικαίωση των αγώνων του λαού μας. Το όνειρό του για μια αληθινή πολιτική δημοκρατία, για μια διακυβέρνηση στην οποία θα αισθανόταν και ο ίδιος συμμετέτοχος, έγινε πραγματικότητα με τον θρίαμβο του 48% το 1981.

Ο άνεμος της αλλαγής, που από το 1974 και μετά φυσούσε όλο και πιο δυνατά με ταχύτητες γεωμετρικής προόδου, είχε σαρώσει τα πάντα. Η ελπίδα είχε φωλιάσει στις καρδιές των Ελλήνων, το όραμα είχε αρχίσει να παίρνει μορφή, η φαντασία στην εξουσία ξανάκανε την εμφάνισή της. Ο λογισμός και το όνειρο γινόντουσαν συνοδοιπόροι όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και στη Γαλλία και την Ισπανία. Η διαφορά ήταν εμφανής ανάμεσα σε έναν βαθύτατα ανθρώπινο, δημοκρατικό, σοσιαλιστικό, ευρωπαϊκό νότο και σε έναν γκρίζο, τεχνοκρατικό, νεοφιλελεύθερο ευρωπαϊκό βορρά.

Εθνική ανεξαρτησία, λαϊκή κυριαρχία, κοινωνική απελευθέρωση, λαϊκή συμμετοχή, οικονομική δημοκρατία, εργασιακή ειρήνη, ειρηνική και όχι μαχητική συνύπαρξη μεταξύ των δυο συνασπισμών, ειρήνη και αφοπλισμός, διαβαλκανική συνεργασία. Γι' αυτές τις αρχές αγωνίστηκε και έδωσε μάχες τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό, κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '80 ο Ανδρέας Παπανδρέου.

Εισάγοντας και καθιερώνοντας στην κυριολεξία μια νέα πολιτική ορολογία, ένα νέο πολιτικό λεξιλόγιο που απείχε παρασάγγας από τον ξύλινο πολιτικό λόγο, κατόρθωσε να αποκαταστήσει, αλλά και να στεριώσει τον χαμένο για χρόνια -από το 1965- διάυλο επικοινωνίας ανάμεσα στο λαό και στον ηγέτη του. Γι' αυτό και η σχέση του Ανδρέα Παπανδρέου με τον λαό υπήρξε, χωρίς υπερβολή, μαγική, συναισθηματική.

Παράλληλα ο Ανδρέας Παπανδρέου αμφισβητήθηκε όσο κανείς άλλος πολιτικός στην Ελλάδα και αυτό είναι φυσικό! Γιατί ο Ανδρέας Παπανδρέου άλλαξε ριζικά το πολιτικό σκηνικό, τους κανόνες του παιχνιδιού, το ίδιο το πολιτικό παιχνίδι.

Ο Ανδρέας Παπανδρέου άλλαξε ριζικά και αμετάκλητα τους όρους της Πολιτικής σ' αυτή τη χώρα: Η Πολιτική μετά τον Ανδρέα Παπανδρέου δεν είναι υπόθεση λίγων και εκλεκτών, δεν ανήκει σε κάποια ελίτ του Ολύμπου, αλλά μπήκε στην ψυχή κάθε Έλληνα. Πολιτικοποίηση, δεν σημαίνει μόνο ή κυρίως, όπως πολλοί νομίζουν, άκρατη πολιτικολογία στην οποία οι Έλληνες πάντοτε διακρίνονταν αλλά και κοινωνική συνείδηση των κοινωνικών στόχων.

Μια σύγχρονη κοινωνία δεν μπορεί να προχωρήσει με υπηκόους, με αποπολιτικοποιημένους ανθρώπους, χωρίς συνειδητούς πολίτες. Δεν είναι δύσκολο να κατανοήσουμε ότι, από αυτή τη σκοπιά η πολιτικοποίηση είναι σημαντικό κοινωνικό μέγεθος, αναγκαίος όρος για την ανάπτυξη: κοινωνική, οικονομική, πολιτισμική ενός έθνους. Είναι λίγο αυτό; Ή μήπως, αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο για κάθε κοινωνική κατάκτηση;

Κάθε ιστορική προσωπικότητα, και φυσικά ο Ανδρέας Παπανδρέου, για να κατανοηθεί πρέπει πριν από όλα να τοποθετηθεί μέσα στο ιστορικό πλαίσιο μέσα στο οποίο έζησε και έδρασε. Μόνο έτσι αποκτούν νόημα όσα έκανε ή όσα δεν έκανε, όσα είπε και με τον τρόπο που τα είπε. Από αυτή τη σκοπιά, το σημαντικότερο δεν είναι το "τι", αλλά το "γιατί". Με άλλα λόγια όχι το τι είπε ο Ανδρέας Παπανδρέου, αλλά γιατί το είπε, όχι το τι έκανε, αλλά μέσα σε ποια ιστορική συγκυρία το έκανε και γιατί. Ο μηχανισμός μιμητισμός λόγων και πράξεων κάποιας μεγάλης προσωπικότητας, όσο μεγάλη και αν είναι αυτή, καταντά ιστορικός αναχρονισμός έξω από το ιστορικό πλαίσιο μέσα στο οποίο αναπτύχθηκε.

Σωστό είναι να πούμε ότι ο Ανδρέας Παπανδρέου στη μακρόχρονη πολιτική του σταδιοδρομία δεν είναι ένας και αδιαίρετος ο Α. Παπανδρέου τη δεκαετία του '80 δεν είναι ο ίδιος της δεκαετίας του '90. Δεν είναι επίσης αλάνθαστος όπως επαινείται για τις μεταρρυθμίσεις του, ελέγχεται και για παραλείψεις. Αποτελεί τιμή στη μνήμη του να αποποιηθούμε το λιβάνι και να επιλέξουμε τον πολιτικό λόγο όταν μιλούμε γι' αυτόν!

Ο Ανδρέας Παπανδρέου και το ΠΑΣΟΚ μετέβαλλαν ριζικά τον κοινωνικό χάρτη της χώρας, στερέωσαν την εύθραυστη και πολυδοκιμασμένη δημοκρατία, έδωσαν σάρκα και οστά στο κοινωνικό κράτος, έκαναν παρελθόν την ξένη εξάρτηση. Σήμερα ασφαλώς είναι άλλοι οι στόχοι και οι προτεραιότητες. Το μεγάλο ζητούμενο της εποχής μας είναι η ανανέωση και ο εκσυγχρονισμός της χώρας. Είναι η Βιώσιμη και Ισόρροπη Ανάπτυξη της χώρας μας, ο εκσυγχρονισμός και η ανταγωνιστικότητα της Οικονομίας. Είναι η κατοχύρωση της διεθνούς γεωπολιτικής θέσης και η ενίσχυση του διεθνούς ρόλου της Ελλάδας.

Είναι η δημιουργία όρων για την πολιτική σταθερότητα του Δημοκρατικού μας συστήματος με την κατοχύρωση και την ανανέωση όλων των θεσμών του, των όρων για τη συναίνεση, τη συνοχή και την αλληλεγγύη της κοινωνίας. Και αυτό ακριβώς πράττουμε.

Ο Ανδρέας Παπανδρέου οραματίστηκε μια νέα Ελλάδα, μια Ισχυρή, Σύγχρονη και Ευημερούσα Ελλάδα. Εμπνεύστηκε μια ανοικτή και δημιουργική κοινωνία με συνοχή και αλληλεγγύη, μια πολιτεία που δημιουργεί ευκαιρίες και προωθεί προγράμματα και παρεμβάσεις σε όλους τους τομείς για τους πολίτες. Και αυτό ακριβώς υλοποιούμε.

Το ΠΑΣΟΚ που εξακολουθεί να είναι και σήμερα το κόμμα των μεγάλων τομών και ρήξεων, το κόμμα που κερδίζει καθημερινά τη μάχη με την ιστορία μέσα από την ανανέωση και την αναγέννησή του, μέσα από την ανατροπή της καθήλωσης και της μιζέριας.

Με τον Ανδρέα Παπανδρέου το ΠΑΣΟΚ πραγμάτωσε το σοσιαλιστικό όραμα για μια πιο δίκαιη και δημοκρατική κοινωνία.

Με τον Ανδρέα Παπανδρέου το ΠΑΣΟΚ σύναψε και τίμησε το συμβόλαιο με το λαό.

Σήμερα, που ο Ανδρέας Παπανδρέου δεν υπάρχει πια κοντά μας καλούμαστε να τιμήσουμε το συμβόλαιο του λαού με το μέλλον.